

Atminties ir laisvės lobiai

Labas!

Kaip laikaisi? Kaip grįžai į savo gimtąjį Miuncheną? Na, ir turiningas buvo mūsų „Erasmus“ semestras Romoje! Kiek išmokta, kiek atrasta naujų dalykų, kiek užmegzta pažinčių! Dabar, jau grįžusi į Lietuvą, pastebiu, kad į mane supančius, iš pažiūros įprastus ir kasdienius dalykus pradedu žvelgti kiek kitomis akimis.

Žinai, mano senelių namuose, atokiame Dzūkijos vienkiemyje, stovi didelė gėlėmis ištapyta skrynia, kurioje prosenelė kadaise atsigabeno kraitį. Vaikystėje mėgdavau kartkartėmis ją praverti ir pasižiūrėti, kokie ten lobiai slypi, nors jų vertės nelabai supratau. Ten gulėjo sena maldaknygė, iš kurios mano prosenelė kadais mokėsi skaityti ir kurią jos tėvelis pirko iš knygnešio dar spaudos draudimo laikais (tada, kai Lietuvoje buvo draudžiama leisti knygas lotyniškais rašmenimis), kelios tarpukariu leistos knygos, įvairių kalbų žodynai, prirašinti natų sąsiuviniai, ryšelis išblukusių nuotraukų dailiai iškarpytais kraštais, iš kurių žvelgė neįprastai rimti veidai, per visą sovietmetį išsaugotas Vytis, prosenelės išausta staltiesė su geltonos, žalios ir raudonos spalvos juostelėmis. Dabar suprantu: toje vienoje skrynioje – viso šimtmečio (o gal ilgesnė) mano šeimos, Lietuvos ir iš dalies – Europos istorija.

Kaip dažnai apie savo laisvę mąstyti ir reikšti mintis, galimybę rinktis, kur gyventi, mokytis ar dirbti, pamirštame! Tačiau tie daiktai skrynioje man primena, kad tai nėra savaime suprantama – juk buvo metas, kai dalis ten saugiai gulinčių, širdžiai mielų daiktų galėjo negrįžtamai pakeisti visos šeimos likimą. Jie liudija mano krašto istoriją, per kurią tiems veidams iš nuotraukų teko patirti ir šalta, ir karšta, kai žemė ne kartą slydo iš po kojų, kol viskas vėl stėjo į vietas. Tai ir spaudos draudimas, karas, trumpa laisvo gyvenimo viltis, vėl karas, sovietmetis, trėmimai, laisvės ir minties suvaržymai, galiausiai išsikovota laisvė ir atsivėrimas Europai ir pasauliui.

Prieš 60 metų mūsų studijų mieste, Romoje, pasirašyta sutartis davė pradžią Europos Sąjungai ir principams, kuriais grindžiamas mūsų bendras gyvenimas. Per tą laiką neatpažįstamai pasikeitė ir Europa, ir Lietuva, kuri jau daugiau kaip dešimt metų yra Europos Sąjungos narė. Bet juk tie pokyčiai ir jų suteikta laisvė lėmė, kad mudvi galėjome susitikti Italijoje!

Norėjau pasidalyti šiomis mintimis su tavimi. Ir tu rašyk, laukiu! Iki!

Dovilė